

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยนำเอาหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวของเคมมิสและแมคแทคการ์ท (Kemmis and McTaggart มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยดำเนินการตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอนดังนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2543 : 6) คือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) ขั้นสังเกตการณ์ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน
2. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน โกสุมวิทยาสรรค์

กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 45 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 14 คน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 โรงเรียน โกสุมวิทยาสรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จำนวน 45 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จำนวน 14 คน ได้แก่

2.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพืชสมุนไพร จำนวน 2 คน

2.2 ครูผู้สอนในโรงเรียน โกสุมวิทยาสรรค์ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

ครูผู้สอนวิชาชีววิทยา จำนวน 2 คน

ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน

2.3 ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 2) หัวหน้าโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “งานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน” และ 3) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

2.4 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. แบบสำรวจความต้องการ
2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
3. แบบสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. แบบบันทึกผลการสอน
6. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู
7. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
8. แบบสัมภาษณ์นักเรียน
9. แบบทดสอบสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูด
10. แบบทดสอบสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการเขียน
11. แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูด
12. แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการเขียน
13. แบบบันทึกผลการตรวจใบงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยเตรียมตัวก่อนลงภาคสนาม โดยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อแจ้งให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่ทราบและขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเพื่อการวิจัยจากผู้อำนวยการ โรงเรียน โกสุมวิทยาสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน
2. ผู้วิจัยจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยได้ดำเนินการวางแผนเพื่อกำหนด วัน เวลา วิธีการ เนื้อหา บุคคลกลุ่มเป้าหมายแล้วจัดทำเป็นปฏิทินปฏิบัติงานภาคสนาม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยได้สำรวจสภาพปัญหาความต้องการ โดยสำรวจจากนักเรียนด้วยตนเอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกับเขียนแผนที่ความรู้ ระบุสถานที่สำคัญ แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่สามารถนำมาประกอบการเรียนการสอน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามวงจรการวิจัย 4 วงจรการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการสำรวจความต้องการ แบบบันทึกการตรวจผลงาน การประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูด และการเขียน วิเคราะห์โดยคำนวณค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย (Mean)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนสรุปเป็นความเรียง สรุปข้อค้นพบต่าง ๆ จากหลักฐานและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้แก่จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม บันทึกผลการสอน สังเกตพฤติกรรมการสอนของครู สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤษศาสตร์โรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ แบ่งการสรุปผลการวิจัยตามหัวข้อดังนี้

1.1 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมพิทยาศรัศ จังหวัดมหาสารคาม จากสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันไม่สามารถพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ของนักเรียนในระดับการสื่อสารได้ โดยเฉพาะการพูดและการเขียน นักเรียนยังไม่เห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากเรียนไปเพื่อสอบให้ผ่านเพื่อเลื่อนระดับชั้นที่ศึกษาและสอบเพื่อศึกษาต่อเท่านั้น การจัดการเรียนการสอนเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนส่งผลให้ผู้เรียน ไม่มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ และทำให้ไม่เห็นความเชื่อมโยงระหว่างภาษาอังกฤษในห้องเรียนกับภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน การจัดกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษควรจัดจากง่ายไปหายาก เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัว จึงจะมีความรู้ที่คงทน และสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้จากห้องเรียนไปสู่ชีวิตจริงได้อย่างยั่งยืน

1.2 สรุปผลการสำรวจความต้องการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนของนักเรียนพบว่า 1) นักเรียนต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 62. 2 รองลงมาคือจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 2) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนที่ควรนำมาเป็นฐานการเรียนรู้ใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 3) พี่ชที่นักเรียนเห็นว่าควรนำมาใช้เป็นพี่ศึกษา โดยนักเรียนเลือกต้นอ่อมแซบ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาคือต้นย่านาง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 4) เรื่องที่นักเรียนต้องการศึกษาเกี่ยวกับพืช เห็นว่าควรนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 88.9 รองลงมาคือ รู้จักชื่อท้องถิ่น ชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 75.6 ต้องการศึกษาวงจรชีวิตและการขยายพันธุ์ ต้องการศึกษาวงจรชีวิตและการขยายพันธุ์ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9 รู้จักส่วนประกอบของพืช จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 5) ต้องการให้ครูเป็นผู้

ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพืชจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 ต้องการให้ภูมิปัญญาเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับพืช จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 82.2 6) สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญมากที่สุด คือ พูด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 64.4 รองลงมา คือ เขียน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 7) สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่นักเรียนต้องการพัฒนามากที่สุด คือ ทักษะการพูด จำนวน 40 คน คิดเป็น ร้อยละ 88.9 รองลงมาคือ การฟัง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 60 การเขียนจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 8) นักเรียนชอบรูปแบบการทำงานกลุ่ม 6-10 คน จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 9) รูปแบบการนำเสนอผลงานจากการศึกษาพืชที่สนใจเป็นภาษาอังกฤษที่นักเรียนต้องการมากที่สุด คือ หนังสือเล่มเล็ก จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 รองลงมาคือทำโครงการ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 60 พุดนำเสนอเรื่องราวที่ศึกษา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 10) การวัดผลและประเมินผลสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนที่นักเรียนต้องการมากที่สุด คือ วัดจากการปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือวัดจากสภาพจริง โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6

1.3 สรุปผลการศึกษาริบทโรงเรียน โกสุมวิทยาสรรค์ พบว่าโรงเรียน โกสุมวิทยาสรรค์เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชน นักเรียนเข้ามาศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก และโรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งโครงการแต่ละโครงการล้วนต้องได้รับการประเมินเพื่อให้เกิดการพัฒนา ผู้เรียน ทั้งการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นเลิศทางวิชาการ ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มีความคิดก้าวไกลและสามารถผลิตชิ้นงานได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถบูรณาการทั้งสองโครงการเข้าด้วยกัน คือให้นักเรียนศึกษาด้นไม้ โดยศึกษาทั้งต้น ไม้ที่เป็นพืชศึกษาของโรงเรียนและต้น ไม้ที่นักเรียนสนใจ โดยศึกษาส่วนประกอบทั้งหมด จนกระทั่งถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับมหาชน หลังจากนั้นให้นักเรียนคิดผลิตชิ้นงานจากการศึกษาออกมาเป็นภาษาอังกฤษ สามารถเขียนและพุดนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษได้ ซึ่งจะทำให้เกิดนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพร้อมที่จะพัฒนาเป็นพลโลกได้ในอนาคต

1.4 สรุปผลการสำรวจแหล่งเรียนรู้และจัดทำแผนที่ความรู้ พบว่าแหล่งเรียนรู้มีทั้งในชุมชนอำเภอโกสุมพิสัยและนอกชุมชนอำเภอโกสุมพิสัย แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชุมชนอำเภอโกสุมพิสัย ได้แก่ 1) สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ ภูมิปัญญาผู้ถ่ายทอดความรู้คือคุณครูสุพรรณิ สุขทองสา คุณครูภัทรวรรณ ไวสาหลง นักเรียนชุมชนสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 2) แหล่งเรียนรู้การทำน้ำสมุนไพรบ้านคุ้มใต้ ตำบล ห้วยขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภูมิปัญญาผู้ถ่ายทอดความรู้คือ นางแสงระวี วงศ์โพธิสาร แหล่งเรียนรู้ที่อยู่นอกชุมชนอำเภอโกสุมพิสัย ได้แก่ แหล่งเรียนรู้การทำผงปรุงรสจากสมุนไพรพื้นบ้าน ซึ่งมีผู้ร่วมถ่ายทอดความรู้ คือ 1) ดร.เนตรชนก จันทร์สว่าง คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2) ภูมิปัญญาท้องถิ่นนายสถิตย์-นางประดง แสนแก้ว บ้านโนนธรรม ตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

2. ศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์

2.1 สรุปผลการศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

จากการจัดสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นในการกำหนดวงจรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้ร่วมสนทนาร้อยละ 80 สรุปว่า ควรออกแบบวงจรการเรียนรู้เป็น 4 วงจร ประกอบด้วย วงจรการเรียนรู้ที่ 1 เรียนรู้พรรณไม้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน วงจรการเรียนรู้ที่ 2 พืชศึกษา (ก.7-003) วงจรการเรียนรู้ที่ 3 ประโยชน์แก้แค้นหาชน วงจรการเรียนรู้ที่ 4 ผลิตภัณฑ์งานจากการศึกษาพรรณไม้ ในแต่ละวงจรการเรียนรู้ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วงจรละ 4 แผน รวมทั้งหมด 16 แผนการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ 1) ชั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) 2) ชั้นฝึกทักษะ (Practice) 3) ชั้นนำไปใช้ (Production) และจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร

ภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยขอนำเสนอสรุปผลการวิจัยเป็นวงจร ดังนี้

วงจรรการเรียนรู้ที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกผลการสอน แบบบันทึกการตรวจใบงาน จากการจัดการเรียนการสอนในวงจรรการเรียนรู้ที่ 1 พบว่าในขั้นนำเสนอเนื้อหา ผู้วิจัยกระตุ้นความสนใจในการเรียนของนักเรียน โดยการเล่นเกมน การใช้รูปภาพประกอบ นักเรียนกลุ่มเก่งสามารถทำกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว ส่วนกลุ่มอ่อนจดจำคำศัพท์ได้เพียงเล็กน้อย ชั้นฝึกทักษะนักเรียนกลุ่มอ่อนไม่สามารถจำรูปประโยค ในการถาม-ตอบได้ ต้องให้เวลากับนักเรียนในการฝึกถาม-ตอบ ชั้นนำไปใช้ นักเรียนทั้งกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อนสามารถพูดถาม-ตอบเกี่ยวกับชื่อสามัญ บอกลักษณะวิสัย รวมทั้งบอกจำนวนของต้นไม้ ได้ในระดับพอใช้

จากการตรวจใบงานของนักเรียนในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำใบงานได้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มในแต่ละชิ้นงาน สรุปกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรรการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย 8 กระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1. ฟังเรื่องราว 2. ฝึกปฏิบัติ 3. สังเกต 4. ตั้งคำถาม 5. สืบค้นข้อมูล 6. จดบันทึก 7. วิเคราะห์ 8. สรุปความรู้ ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้อย่างคล่องแล้ว ทำให้นักเรียนสามารถเขียนคำศัพท์เกี่ยวกับชื่อสามัญของต้นไม้ บอกลักษณะวิสัยของต้นไม้แต่ละชนิด สามารถพูดออกเสียงคำศัพท์ รูปประโยค ถามตอบเกี่ยวกับข้อมูลพรรณไม้ได้

วงจรรการเรียนรู้ที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกผลการสอน แบบบันทึกการตรวจใบงาน จากการจัดการเรียนการสอนในวงจรรการเรียนรู้ที่ 2 พบว่า ขั้นนำเสนอเนื้อหา นักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำกิจกรรมตามที่ระบุไว้ได้อย่างคล่องแคล่ว มีเพียงนักเรียนบางส่วนที่ยังคงออกเสียงคำศัพท์ไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ให้นักเรียนฝึกเพิ่มเติม ชั้นฝึกทักษะนักเรียนไม่สามารถจำรูปประโยคในการถาม-ตอบได้ ผู้วิจัยได้ให้เวลานักเรียนในการฝึกพูดมากขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถพูดถาม-ตอบได้ดีขึ้น การเขียนเรียงความของนักเรียนขาดการเชื่อมประโยคที่สละสลวย ผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ

ในการเรียบเรียงประโยค การเชื่อมประโยค ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่เขียนเรียงความได้ถูกต้อง สมบูรณ์ ชื่นนำไปใช้เนื่องจากคำศัพท์ที่ใช้ในการตอบคำถาม บางคำเป็นภาษาละติน การเขียน และการอ่านค่อนข้างยาก นักเรียนจึงมีปัญหาในการเขียนและการพูดคำศัพท์เหล่านั้น ซึ่งผู้วิจัย ได้แนะนำให้ให้นักเรียนฝึกออกเสียงคำศัพท์เหล่านั้นเพิ่มเติมจากครูชาวต่างชาติ ครูผู้สอนวิชา ภาษาอังกฤษ

จากการตรวจใบงานของนักเรียนในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียน ส่วนใหญ่สามารถทำใบงานได้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มในแต่ละชิ้นงาน ผลสรุป กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนการสอนในวงจรการเรียนรู้ที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย 8 กระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1. ฟังเรื่องราว 2. ฝึกปฏิบัติ 3. สังเกต 4. ตั้งคำถาม 5. สืบค้นข้อมูล 6. จดบันทึก 7. วิเคราะห์ 8. สรุปความรู้ ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ ดังกล่าวแล้ว ทำให้นักเรียนสามารถเขียนคำศัพท์ รูปประโยค เกี่ยวกับลักษณะของต้นไม้ที่เป็น พืชศึกษา เขียนเรียงความบรรยายพรรณไม้ สามารถพูดออกเสียงคำศัพท์ รูปประโยค ถามตอบ เกี่ยวกับข้อมูลลักษณะของต้นไม้ที่เป็นพืชศึกษาได้

วงจรการเรียนรู้ที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-12 มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบ สัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกผลการสอน แบบบันทึกการตรวจใบงาน จากการจัดการเรียนการสอน ในวงจรการเรียนรู้ที่ 3 พบว่า ชื่นนำเสนอเนื้อหา กระตุ้นความสนใจของนักเรียน โดยใช้ บัตรคำศัพท์ และสื่อที่เป็นของจริง ฝึกออกเสียงคำศัพท์โดยวิทยากรชาวต่างชาติ นักเรียนส่วนใหญ่ มีความกระตือรือร้นและสนุกสนานในการทำกิจกรรม ชื่นฝึกปฏิบัติ นักเรียนส่วนใหญ่ ปฏิบัติกิจกรรม ในขั้นนี้อย่างสนุกสนานเพราะนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้รับการถ่ายทอด ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ซักถามกับครูชาวต่างชาติตลอดกิจกรรม มีนักเรียนเพียงส่วน น้อยที่ทำกิจกรรมไม่ทันตามขั้นตอน เนื่องจากฟังสำเนียงของครูชาวต่างชาติไม่ออก ซึ่งการ แก้ปัญหาต้องอาศัยเพื่อน ๆ ในกลุ่มช่วยกันทบทวนคำศัพท์ รูปประโยค ให้สามารถพูดและ เขียนได้ถูกต้อง ชื่นนำไปใช้ นักเรียนทุกกลุ่มให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมดีมาก

จากการตรวจใบงานของนักเรียนในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียน ส่วนใหญ่สามารถทำใบงานได้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มในแต่ละชิ้นงาน ผลสรุป

กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนการสอนในวงจรการเรียนรู้ที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย 8 กระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1. ฟังเรื่องราว 2. ฝึกปฏิบัติ 3. สังเกต 4. ตั้งคำถาม 5. สืบค้นข้อมูล 6. จดบันทึก 7. วิเคราะห์ 8. สรุปความรู้ ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว ทำให้นักเรียนสามารถเขียนคำศัพท์ รูปประโยคในการทำผงดปรุรจากสมุนไพรพื้นบ้าน การทำน้ำสมุนไพร สามารถพูดออกเสียงคำศัพท์ รูปประโยค รวมทั้งขั้นตอนในการทำผงดปรุรจากสมุนไพรพื้นบ้าน และการทำน้ำสมุนไพร

วงจรการเรียนรู้ที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13-16 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกผลการสอน แบบบันทึกการตรวจใบงาน จากการจัดการเรียนการสอนในวงจรการเรียนรู้ที่ 4 พบว่า ช้่นนำเสนอเนื้อหา กระตุ้นความสนใจของนักเรียนโดยใช้เกมและให้ดูตัวอย่างการผลิตชิ้นงาน เช่น หนังสือเล่มเล็ก นิทาน แผ่นพับ นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมการเล่นเกมส์และสนใจในการศึกษารูปแบบการผลิตชิ้นงาน ชิ้นฝึกทักษะและชิ้นนำไปใช้ นักเรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล การทำงานกลุ่มนักเรียนในกลุ่มมีความคิดที่แตกต่างกันในการผลิตชิ้นงาน ครูต้องคอยควบคุมชี้แนะให้เลือกเอาความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ในกลุ่ม ส่วนการเขียนประโยคภาษาอังกฤษ ปัญหาที่พบมากคือ การใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการเขียนเรื่องราว รวมทั้งการใช้ไวยากรณ์ ซึ่งนักเรียนยังไม่ค่อยถูกเมื่อนักเรียนส่งโครงร่างให้ตรวจ ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขทำให้นักเรียนทุกกลุ่มและทุกคนสามารถผลิตชิ้นงานได้อย่างถูกต้อง

จากการตรวจใบงานของนักเรียนในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถทำใบงานได้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มในแต่ละชิ้นงาน ผลสรุปกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการเรียนการสอนในวงจรการเรียนรู้ที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย 9 กระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1. ฟังเรื่องราว 2. ฝึกปฏิบัติ 3. สังเกต 4. ตั้งคำถาม 5. สืบค้นข้อมูล 6. จดบันทึก 7. วิเคราะห์ 8. สรุปความรู้ 9. นำเสนอผลงาน ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว ทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาและสำรวจพรรณไม้ใน โชนศึกษา การศึกษาด้านไม้ที่เป็นพืชศึกษา เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาต่อยอด

ความรู้ผลิตเป็นชิ้นงานออกมาสามารถเขียนเรียงความบรรยายพรรณไม้ ทำแผ่นพับ ทำหนังสือเล่มเล็ก หนังสือนิทานนำเสนอด้วยการพูดเป็นภาษาอังกฤษได้

เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 4 วงจรการเรียนรู้แล้วได้สังเคราะห์ สรุปกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน คือ กระบวนการเรียนรู้ 9 ชั้น ประกอบด้วย 1) ฟังเรื่องเล่าจากผู้รู้ (Story telling) 2) เรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) 3) เรียนรู้ด้วยการสังเกต (Learning by observing) 4) คำถามชวนคิด (Thinking question) 5) ค้นหาคำตอบ (Inquiring) 6) บันทึกความจำ (Notes taking) 7) วิเคราะห์ข้อค้นพบ (Analyzing) 8) ต่อยอดความรู้ (Extending knowledge) 9) นำเสนอและเผยแพร่ (Presenting and sharing)

2.2 ผลการประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียน

การประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งการพูดและการเขียน ด้วยแบบทดสอบสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียน พบว่าสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดนักเรียนผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ผ่านเกณฑ์ระดับดี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ผ่านเกณฑ์ระดับปานกลาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการเขียนมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ การประเมินในระดับดีมาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ผ่านเกณฑ์ระดับดี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 ผ่านเกณฑ์ระดับปานกลาง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ แบ่งการสรุปผลการวิจัยตามหัวข้อดังนี้

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน โกสุมวิทยาสรรค์ จังหวัดมหาสารคาม ทำให้ทราบถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษว่าไม่สามารถพัฒนาสมรรถนะการ

สื่อสารภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียนของนักเรียนในระดับการสื่อสารได้ โดยเฉพาะการพูดและการเขียน เนื่องจาก นักเรียนไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน ภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากเรียน ไปเพื่อสอบให้ผ่านเพื่อเลื่อนระดับชั้นที่ ศึกษาและสอบเพื่อศึกษาต่อเท่านั้น การจัดการเรียนการสอนเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนส่งผลให้ ผู้เรียนไม่มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ และทำให้ไม่เห็นความเชื่อมโยงระหว่างภาษาอังกฤษในห้องเรียนกับภาษาอังกฤษในชีวิต ประจำวัน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษควรจัดจากง่ายไปหายาก เรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ ตัว จึงจะมีความรู้ที่คงทน และสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้จากห้องเรียน ไปสู่ชีวิตจริง ได้ อย่างยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552 – 2561) แนวทางการ จัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ 1) ให้ผู้เรียนมีความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่เป็นจุดเน้น พร้อมทั้งผลักดัน ส่งเสริม ให้ครูผู้สอนออกแบบและจัดการเรียนรู้ ตามความถนัด ความสนใจ เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน 2) การจัดการเรียนรู้พึงจัดให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต เน้นการปฏิบัติ จริงทั้งในและนอกห้องเรียน การวัดและประเมินผลเน้นวัดผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริง

1.2 จากผลการสำรวจความต้องการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการ สื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนทำให้ ผู้วิจัย ทราบถึงระดับความต้องการกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 จึง ได้ กำหนดเอากิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน พี่ชสมุนไพรภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเชื่อมโยงและ บูรณาการจัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียนเป็น การเรียนรู้ซึ่งเป็นการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำเอาภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้นักเรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปฏิบัติจริง ทำให้เกิดทักษะเกิดการเรียนรู้ที่คงทนและยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 7 กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งหวัง ปลูกฝังให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็น สากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรา 22 ผู้เรียนทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้

สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนจาก ประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น และทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการ ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำ ประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และตรงกับ เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ภายในปี 2561 มีการปฏิรูป การศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบจัดการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตเน้นการปฏิบัติจริง ทั้งในและนอกห้องเรียนแสวงหาความรู้ร่วมมือจากทุกทาง จัดแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และมีทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

1.3 ผลการศึกษาบริบทโรงเรียน โกลุมวิทยาสรรค์ พบว่าโรงเรียน โกลุมวิทยาสรรค์ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชน โรงเรียนได้เข้าร่วมโครงการสวน พฤษศาสตร์โรงเรียนและ โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จุดมุ่งหมายของโครงการโรงเรียน มาตรฐานสากล คือ พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิดผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม ส่วน โครงการ สวนพฤษศาสตร์โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืช ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่สามารถบูรณาการทั้งสองโครงการเข้าด้วยกัน คือ ให้นักเรียนศึกษาด้านไม้ โดยศึกษาทั้งต้นไม้ที่เป็นพืชศึกษาของโรงเรียนและต้นไม้ที่นักเรียน สนใจ โดยศึกษาส่วนประกอบทั้งหมดจนกระทั่งถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับมหาชน หลังจากนั้น ให้นักเรียนคิดผลิตชิ้นงานจากการศึกษาออกมาเป็นภาษาอังกฤษ สามารถเขียนและพูดนำเสนอ เป็นภาษาอังกฤษได้ ซึ่งจะทำให้เกิดนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพร้อมที่จะพัฒนาเป็นพลโลกได้ ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงาน ดำเนินการ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของ ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงประสิทธิภาพ

1.4 ผลการสำรวจแหล่งเรียนรู้และจัดทำแผนที่ความรู้ พบว่าแหล่งเรียนรู้มีทั้งในชุมชนอำเภอ โกสุมพิสัยและนอกชุมชนอำเภอโกสุมพิสัย แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชุมชนอำเภอโกสุมพิสัย ได้แก่ 1) สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ 2) แหล่งเรียนรู้การทำน้ำสมุนไพร บ้านคุ้มใต้ ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม แหล่งเรียนรู้ที่อยู่นอกชุมชนอำเภอโกสุมพิสัย ได้แก่ แหล่งเรียนรู้การทำผงปรุงรสจากสมุนไพรพื้นบ้าน บ้านโนนธรรม ตำบลโนนแดง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม การจัดการเรียนรู้ที่นำนักเรียนไปศึกษานอกห้องเรียนจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง ได้รับประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีภูมิปัญญาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งวิทยากรชาวต่างชาติร่วมถ่ายทอดความรู้จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษไปพร้อมกันทักษะอื่น ๆ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานดำเนินการ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์ หอศิลป์

สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงประสิทธิภาพ และยังคงคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายรวม สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งความร่วมมือในภูมิภาคและนานาชาติมากขึ้น อันจะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการอยู่ร่วมกันกับพลโลกอย่างสันติสุข มีการพึ่งพาอาศัยและเกื้อกูลกัน

2. ผลการศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์

2.1 ผลการศึกษากระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ผลจากการจัดสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นในการกำหนดวงจรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สรุปว่าวงจรการเรียนรู้มีทั้งหมด 4 วงจร ประกอบด้วย วงจรการเรียนรู้ที่ 1 เรียนรู้พรรณไม้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน วงจรการเรียนรู้ที่ 2 พืชศึกษา (ก.7-003) วงจรการเรียนรู้ที่ 3 ประโยชน์แท้แก่มหาชน วงจรการเรียนรู้ที่ 4 ผลิตภัณฑ์จากการศึกษาพรรณไม้ ในแต่ละวงจรการเรียนรู้ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วงจรละ 4 แผน รวมทั้งหมด 16 แผนการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ 1) ชั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) 2) ชั้นฝึกทักษะ (Practice) 3) ชั้นนำไปใช้ (Production) เมื่อจบแต่ละวงจรการเรียนรู้สะท้อนผลการปฏิบัติและสรุปกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวงจรและเมื่อจัดการเรียนการสอนครบทั้ง 4 วงจรการเรียนรู้แล้วจึงประมวลผลสรุปเป็นกระบวนการ

เรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียน โดยกิจกรรมในแต่ละวงจรการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้ในห้องเรียนทั้งแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน มีภูมิปัญญาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ นักเรียนรู้จักนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ ซึ่งส่งเสริมให้เกิดปัญญาและเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการฟัง การสังเกต การจดบันทึก การซักถาม การวิเคราะห์ การสรุปความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการทางปัญญาของศาสตร์จารย์นายแพทย์ ประเวศ วะสี ที่ได้แบ่งกระบวนการทางปัญญาไว้ 10 ขั้นตอน คือ 1) ฝึกสังเกต 2) ฝึกบันทึก 3) ฝึกการนำเสนอต่อที่ประชุม 4) ฝึกการฟัง 5) ฝึกปุจฉา-วิสัชนา 6) ฝึกตั้งสมมติฐานและตั้งคำถาม 7) ฝึกการค้นหาคำตอบ 8) การวิจัย 9) เชื่อมโยงบูรณาการ 10) ฝึกการเขียนเรียบเรียงทางวิชาการส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข รู้สึกเป็นอิสระในการเรียน เป็นกันเอง ไม่เครียด ได้เรียนรู้จากห้องเรียนธรรมชาติ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 4 วงจรการเรียนรู้แล้วได้สังเคราะห์ สรุป กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียนด้วยกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน คือ กระบวนการเรียนรู้ 9 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) ฟังเรื่องเล่าจากผู้รู้ (Story telling) 2) เรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) 3) เรียนรู้ด้วยการสังเกต (Learning by observing) 4) คำถามชวนคิด (Thinking question) 5) ค้นหาคำตอบ (Inquiring) 6) บันทึกความจำ (Taking notes) 7) วิเคราะห์ข้อค้นพบ (Analyzing) 8) ต่อยอดความรู้ (Extending knowledge) 9) นำเสนอและเผยแพร่ (Presenting and sharing) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 23 การจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษา และหน่วยงานดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

2.2 ผลการประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียน

จากการที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 จำนวน 45 คน ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 4 วงจรการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละวงจรการเรียนรู้ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน ซึ่งแต่ละแผนได้จัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้มีโอกาสได้ฝึกพูดและฝึกเขียนคำศัพท์ ประโยค เกี่ยวกับกิจกรรมสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โดยมีภูมิปัญญาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ผลปรากฏว่านักเรียนมีพัฒนาการในการพูดและการเขียนภาษาอังกฤษดีขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากคะแนนการทำใบงาน ตรวจผลงานการเขียนเรียงความบรรยายพรรณไม้ และการพูดรายงานการศึกษาพรรณไม้ ซึ่งผลการประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งการพูดและการเขียน พบว่าสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดนักเรียนผ่านเกณฑ์ระดับดีมาก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ผ่านเกณฑ์ระดับดี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ผ่านเกณฑ์ระดับปานกลาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 สมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการเขียนมีนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับดีมากจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ผ่านเกณฑ์ระดับดี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 ผ่านเกณฑ์ระดับปานกลาง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ลลิตา วิบูลย์ชรัยกุล (2547 : 73) พบว่าความสามารถทางการพูดนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนแบบประสบการณ์ที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นนักเรียนมีความสามารถทางการพูดนำเสนอเป็นภาษาอังกฤษหลังการทดสอบสูงกว่าการทดลองและความตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนก่อนและหลังเรียนแบบประสบการณ์ที่เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นพบว่านักเรียนมีความตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่นหลังการทดลองสูงกว่าการทดสอบ และสอดคล้องกับ อุดร โพธิ์ (2548 : 90-94) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้วิธีสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนใช้กระบวนการเขียนแบบเน้นกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 92.95 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการสอนอยู่ในระดับค่อนข้างดี และคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียน ได้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ควรมีการจัดประกวดหรือแข่งขันการประดิษฐ์ชิ้นงานจากการศึกษาพรรณไม้หรือต้นไม้ที่นักเรียนศึกษา รวมทั้งจัดแข่งขันการพุดนำเสนอผลงาน

1.2 เป็นกิจกรรมที่ดีควรสนับสนุนให้ทุกกลุ่มสาระได้จัดกิจกรรมลักษณะเดียวกันนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียนในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชและสิ่งแวดล้อม

1.3 สถานศึกษาควรผลักดัน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้าไปอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนตระหนักเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 โรงเรียนควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนให้มากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2 ควรสนับสนุนโรงเรียนให้ศึกษา วิจัย รวบรวมความรู้ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เผยแพร่สู่ชุมชนและมีกระบวนการพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา รวมทั้งมีการจัดการองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีการจัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

2.3 การตรวจใบงาน การประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียน ควรให้มีผู้ประเมินอื่นเข้ามาร่วมประเมินด้วย เช่น ผู้ร่วมวิจัย ครูผู้สอน ภาษาอังกฤษ และในการตรวจจะต้องมีการชี้แจง อธิบายกระบวนการตรวจใบงาน เกณฑ์การประเมินสมรรถนะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการพูดและการเขียน